

K nedožitým devadesátinám doc. PhDr. Marie Severové, CSc.

V září t. r. uplynulo 15 let od úmrtí významné české vědkyně a vysokoškolské pedagožky, doc. PhDr. Marie Severové, CSc., a letošní září je též dnem jejich nedožitých devadesátin.

Marie Severová se narodila 7. září 1924 v Rohanově. Psychologii studovala v letech 1948–1952 na Filosofické fakultě v Praze. Absolvovala práci O metodice výzkumu podmíněných reflexů u zvířat. Od r. 1954 působila jako asistentka a posléze jako odborná asistentka na katedře psychologie FF UK. Katedře zůstala věrná až do svého odchodu do důchodu. V r. 1964 obhájila kandidátskou práci Aktivační úroveň a její význam v činnosti. V r. 1992 byla jmenována docentkou pro obor psychologie na Filosofické fakultě University Karlovy v Praze. Společnost tak alespoň v jejím případě napravila křivdu. M. Sedlákové se bohužel této nápravy nedostalo.

Působení M. Severové na katedře psychologie v šedesátých letech minulého století osobně pamatuji a myslím, že to bylo velmi šťastné období. Nepochybně i ona přispěla k tomu, že tato léta katedry psychologie byla ta nejlepší. Katedru vedl Vladimír Tardy a Marie Severová spolu s Miluší Sedlákovou učily obecnou psychologii. Učivo měly rozčleněné tak, že M. Sedláková se zaměřila na kognitivní funkce a M. Severová na funkce konativní. Pamětníci mi jistě dají za pravdu, že to byla pro studenty nesmírně přínosná a obohacující kombinace.

Ve své vědecké práci se M. Severová orientovala na vývojovou psychologii a zabývala se zejména procesy socializace a formování dovedností v raném věku. Samostatně publikovala knihy Hry v raném dětství a Závislost výkonů člověka na motivaci. Záhy však vytvořila tvůrčí tandem s Jiřím Odehnalem. Jejich společné publikace patří dodnes k základním v poznatkové bázi oboru. Vedle Patrika R. Harrisona patřili ve své době ke světově uznávaným průkopníkům metody přirozeného pozorování a jejich publikaci Metoda pozorování chování dítěte v přirozených podmínkách a možnosti jejího využití v psychologii se zaslouženě dostalo mezinárodní pozornosti. Kromě Jiřího Odehna byla její spoluautorkou ještě Věra Mišurcová (Děti, hry a umění). Marie Severová spolu s Hanou Slavičkovou a Jiřím Odehnalem též přeložili z němčiny Encyklopedii pro rodiče autora Siegfrieda Brockerta.

Marie Severová je osobnost, kterou bychom rádi připomněli nějakou reprezentativní statí. Přiklonili jsme se ale nakonec k referátu Vývoj her v raném dětství a analýza jejich motivace, který M. Severová přednesla na V. sjezdu československých psychologů, jenž se konal 8. až 11. 12.1980 v Brně. Jde o velmi úspěšné sdělení, pokud jde o slova, ale je z něj velmi dobře patrný způsob uvažování, metodologický přístup i způsob interpretace dat této naší významné psycholožky. Toto číslo Československé psychologie je věnováno památce doc. PhDr. Marie Severové, CSc.

I. Šolcová